

Gårdarna runt sjön

I över 20 år beskrev författarinnan Birgit Th Sparre sin hemtrakt kring sjön Åsunden i de romantiska skildringarna om Joachim Riddercrona och Diana Stjärnudd. Romanerna har trollbundet flera generationer läsare. Birgit växte upp på den vackra herrgården Sjöred älskad och bortskämd av sina adliga adoptivföräldrar.

Gårdarna runt sjön

Sjön var vackrare än andra sjöar med gröna holmar, lummiga näs och djupa vikar där gula och vita näckrosor blommade sommaren om.

Så inledde Birgit Sparre sin bok *Gårdarna runt sjön* för snart 100 år sedan. Och fortfarande ligger de gamla herrgårdarna som ett pärlband utmed den glittrande sjön. En gång i tiden ägdes alla av släkten Sparre, och bygden kring sjön kallades i folkmun "konungariket Sparre".

1. Skottek. Vid slaget på Åsundens is 1520 blev Sten Sture d.y. så svårt sårad att han en månad senare avled på Mälarens is. Ett Sten Sture-monument sattes upp på platsen 1914. Numera erbjuder Skottek restaurang, café, vandrarhem, camping och en badplats med fin sandstrand.

2. Sjö-Gunnarsbo var från början ett sanatorium. Luften i de här trakterna ansågs utomordentligt hälsosam. Idag finns byggnaden tyvärr inte kvar.

3. Marbäcks Kyrka och Bredgården. Kyrkan uppfördes på 1100-talet. Sin nuvarande form fick byggnaden 1824. Här finns ett triumfkrcuifix från 1400-talet. Strax norr om kyrkan syns Bredgårdens mangårdsbyggnad.

4. Bäckgården kallas den röda långa som ligger alldeles öster om vägen. Här har det tidigare drivits gästgiveri. Privatägt.

5. Källebacka säteri har anor sedan 1600-talet, och fortfarande är mycket av ursprungsinredningen intakt. Huset och dasset med sju fjölar och väntbänk är byggnadsminnesförklarade. Ågaren visar huset för förbokade

grupper. I den f.d. ladugården finns nu ett väldigt trevligt och lite originellt café inrymt **Hemma på Källebacka** där man också kan handla lite annorlunda hantverk.

6. Gällstad - Sveriges Triåkcentrum - Här finns en gammal tradition av tillverkning av triåk. I Gällstad kan man shoppa märkeskläder hela veckan till outletpriser.

7. Attorp. De två vita byggnaderna är flyglar till en större mangårdsbyggnad som brann ner 1780. Här finns idag bland annat ett litet jordbruksmuseum och boende. Privatägt. Visas för förbokade grupper.

8. Fåstered är ett anrikt säteri, som under många århundraden tillhörde släkten Ribbing. I närheten låg Fåsteredsborg, som var en strategiskt viktig befästning. Fåsteredssund var en smal passage som alla, vän eller fiende, måste igenom.

9. Högarde, romanens Björksund, ligger i en lummig ekpark med en magnifik utsikt över Yttre Åsunden. Huvudbyggnaden uppfördes 1912, och de första invånarna var ryttmästaren Nils Storckenfeldt och hans hustru Ebba, född Sparre på Torpa. Huset har gått i arv i släkten och används mest under sommaren av tredje, fjärde och femte generationen efter paret Storckenfeldt.

10. Åsundsholm byggdes på 1920-talet av Birgit Sparres mor. På vinden, med utsikt över Åsunden, låg Birgits "skrivarlära". I dag är det vackra huset restaurang, som också tar emot bussgrupper. Här finns även café, boende, konferensmöjligheter samt en vacker golfbana.

11. Sjöred romanens Stjärnö, är Birgit Sparres barndomshem. Huvudbyggnaden som ligger i en stor trädgård ett stenkast från Åsunden uppfördes i mitten av 1800-talet och är i dag privatägt.

- 12. Finnekumla Gård** ligger vackert med utsikt över Sämsjön. Gården har varit i släkten Sparres ägo i flera generationer. Den stora ladugården är från 1911 och här fanns tidigare hästar, mjölkkor och eget mejeri. Privatägd.

Finnekumla Kyrka byggdes på 1100-talet. Där finns en berömd dopfont från den tiden. På kyrkogården ligger Birgit Th Sparre begravd tillsammans med sina föräldrar, Signe och Carl Georg Sparre.

- 13. Hofsnäs** romanens Lindö, är efter en brand 1924 återuppbyggd efter de gamla ritningarna från början av 1800-talet. Huset ligger på grunden till en medeltida borg, och gården har ägts av både släkten Stenbock och Sparre. I dag inrymmer huvudbyggnaden restaurang och café. Här finns även boende i en f.d. arbetarboendestad och i Gammalgården från

1600-talet säljs konsthantverk och trasmattor m.m. av lokala hantverkare. I en gammal ekonomibyggnad ligger **Lilla Saluhallen** där man kan köpa lokal- och närproducerade produkter.

- 14. Torpa** (romanens Heljö) är en av Sveriges bäst bevarade medeltidsborgar, byggd på 1400-talet och tillbyggd 100 år senare. Torpa var den Stenbockska ättens stamgods, och här

vuxte Gustav Vasas tredje hustru, Katarina Stenbock, upp. Gården med borgen är privatägd och har gått i arv i 17 generationer. Den ägs i dag av Pehr Zethelius. Sommartid är stenhuset öppet för allmänheten och visas av kunniga guider. Det är i dag återställt till det skick som det hade på 1600-talet. I den gamla visthusboden säljer lokala hantverkare sin varor. Den gamla ladugården och sädsmagasinet inrymmer numera café och restaurang, och i statarlängan och bygghuset finns Bed & Breakfast.

- 15. Forsa kvarn.** Från denna dammbyggnad i Åtran regleras vattenståndet i Åsunden.

- 16. Dannike kyrka** byggdes på 1200-talet och lär ha varit bortglömd under 200 år efter digerdödens härjningar, då alla invånare i byn dog. På kyrkogården är flera av arbetarna på Torpa begravda, och i skogsbrynet finns en gammal kolerakyrkogård, numera överväxt och svår att hitta.

- 17. Rude kulle.** Utsiktspunkt med fantastiska vyer. Sväng av på en väg som går rakt österut. Vid parkeringen är det cirka 100 m till utsiktspunkten.

- 18. Gårsbo kvarn** är byggd 1823, renoverad 1970-85 av Tvärreds Hembygdsförening. Visning kan ordnas. Från kvarnen leder en 4 km lång strövstig till Hulahagens natur-reservat.

- 19. Raska Minas stuga** är ett fint restaurerat 1800-tals torp. Det lilla boningshuset med autentisk inredning kan beses varje dag.

- 20. Brunnsnäs Säteri** byggdes som jaktlott åt drottning Christina och har därefter i flera generationer ägts av släkten Sparre. Den nuvarande huvudbyggnaden uppfördes i början av 1700-talet. Birgit Th Sparre bodde i en av flyglarna under sina sista år. Gården är i dag privatägd.

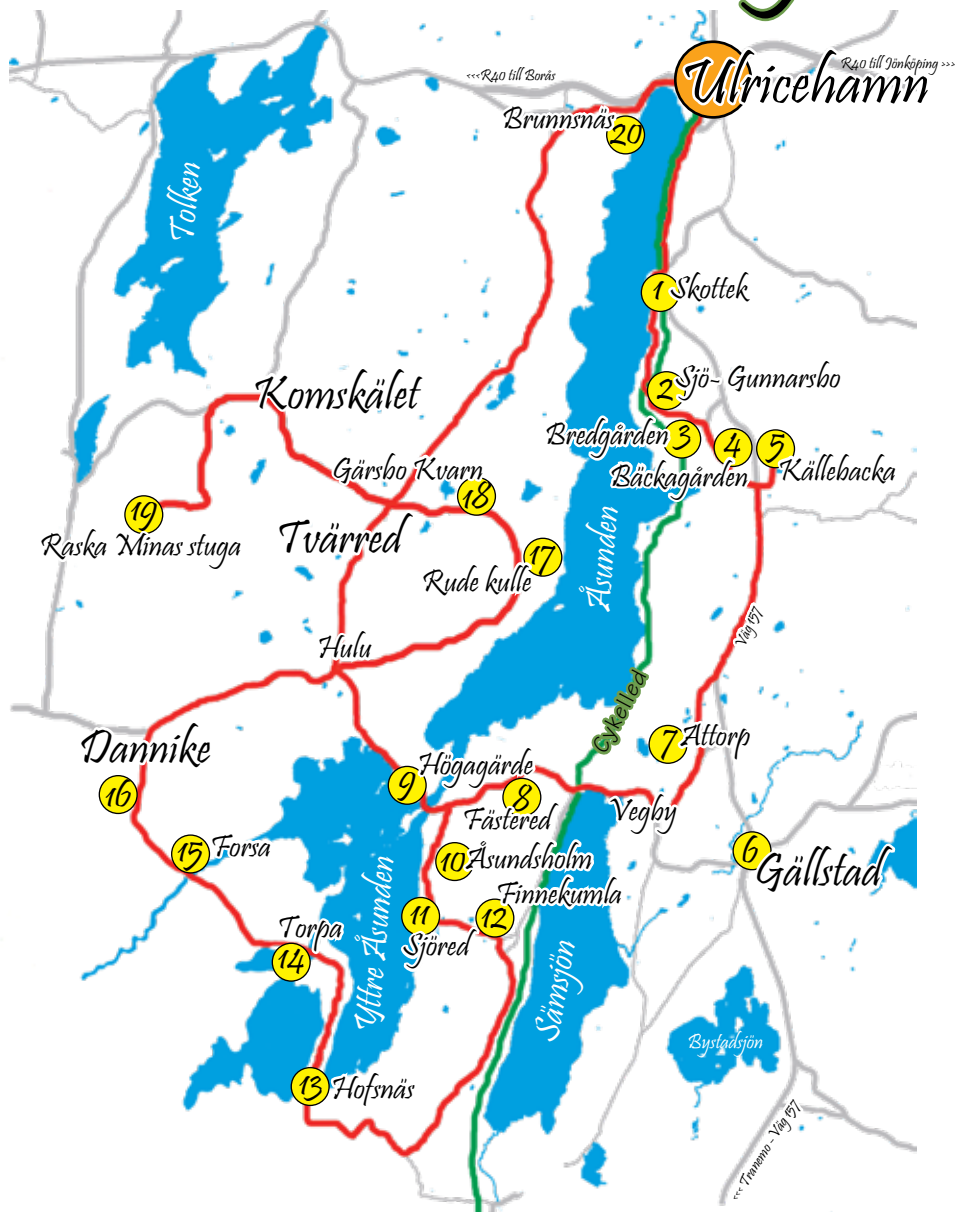
Turistbyrån

Vi ser till att du får ut det bästa av din vistelse i Ulricehamn! Hör av dig till oss på 0321-59 59 59, turist@nuab.eu eller besök oss på Järnvägstorget i centrala Ulricehamn. www.ulricehamnsturistbyra.se

Vill ni boka en guidad busstur ring 070-546 04 11, 070-236 84 08 eller skicka mail till info@ulricehamnsguideforening.se
www.ulricehamnsguideforening.se

VÄLKOMNA!

Gårdarna runt sjön

Denna karta är en skiss över turen Gårdarna runt sjön.